

Nr 83.

Godkänd av första kammaren den 6 april 1922.

Godkänd av andra kammaren den 6 april 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i vissa punkter under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen samt under samma huvudtitel av propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1922 gjorda framställningar.

(Statsutskottets utlåtanden nr 8 A och 8 B.)

Till Konungen.

1:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i den till riksdagen den 7 januari 1922 avlåtna propositionen nr 2 angående tilläggsstat till riksstaten år 1922 under åttonde huvudtiteln (punkt 5) framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för år 1921 ägt rum, för beredande av tillfällig avlöningsförbättring under år 1922 med ett belopp av högst 500 kronor åt en var av preparatorerna vid naturhistoriska riksmuseet C. G. Swedén, A. Karlsson och J. E. G. Eriksson, utan rätt för dem att å denna avlöningsförbättring åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat å tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 1,500 kronor.

2:o) I en inom riksdagen väckt motion (I: 17) har hemställts, att riksdagen ville på tilläggsstat för år 1922 anvisa och ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 50,000 kronor, att användas såsom bidrag för uppförande i överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningar av ny prästgårdsbyggnad jämte uthus åt kyrkoherden i Karesuando församling.

Visserligen manar den ekonomiska situationen riksdagen att i görligaste mån tillse, att ej anslag beviljas, med vilka utan svårighet kan anstå, och i all synnerhet att ej annat än i yttersta undantagsfall anslag varda anvisade utöver vad Eders Kungl. Maj:t äskat eller beräknat. Dock lär det vara obestridligt, att i vissa fall sådana säregna omständigheter och trängande behov kunna föreligga, som skäligen kunna motivera ett frångående av nyss angivna allmänna regel. Så finner riksdagen vara förhållandet i det i förenämnda motion berörda fall.

Den bostad, som för närvarande är anvisad åt kyrkoherden i Karesuando, kan utan överdrift betecknas såsom mindervärdig. Vid senaste ekonomiska besiktning å densamma år 1910 förklarades uttryckligen, att byggnaden med hänsyn till dess ålder och bristfälliga skick ej ansågs böra påsynas några vidlyftigare reparationer. Att byggnaden ej fyller de krav, som man rimligen kan ställa på en bostad i denna trakt, torde få anses ställt utom allt tvivel.

Av utredningen framgår otvetydigt, att Karesuando församling saknar möjlighet att fullgöra den byggnadsskyldighet, som tillkommer församlingen. Till belysande härav må allenast erinras, att församlingen vid 1920 års slut hade en folkmängd av 1,182 personer, varav omkring 750 voro lappar. Taxeringsvärdet å den bevillningsskyldiga fasta egendomen uppgick år 1920 till sammanlagt 237,000 kronor och den taxerade inkomsten av kapital och arbete samma år till 99,040 kronor. Tager man så i betraktande, att enligt gällande bevillningsförordning lapparna äro befriade från att delta i de kommunala utgifterna, inses lätt, att församlingen ej kan för egna medel utföra ett byggnadsföretag av förevarande art.

Det föreliggande fallet måste riksdagen beteckna såsom ett enastående undantagsfall, som på intet sätt kan eller får verka prejudicierande på andra krav av motsvarande beskaffenhet. Det gäller här vår allra nordligaste församling, som mer än någon annan i hela riket erbjuder svårigheter i sitt kalla klimat, i sina öde vidder, i sitt

avlägsna läge samt i befolkningens gleshet och fattigdom. Prästmannen står här såsom den svenska kulturens yttersta utpost, utförande ett i hög grad uppoffrande och prövande arbete, och det kan knappast anses försvarbart, att han hänvisas till en bostad, som svårigen kan anses människovärdig. De enastående och ömmande förhållanden, som i detta fall föreligga, motivera alltså enligt riksdagens mening ett bifall till det föreliggande förslaget; och vill riksdagen yttermera framhålla, att riksdagen ej skulle hava bifallit detsamma, därest riksdagen ej vore övertygad om att härigenom något prejudikat i avseende å motsvarande anspråk från andra församlingar ej bildades.

I avseende å det äskade beloppet har riksdagen intet att erinra. Beträffande frågan om sättet för anslagets utgående har riksdagen övervägt densamma, varvid riksdagen ej kunnat undgå uppmärksamma angelägenheten av att med hänsyn till den nuvarande bristfälliga bostaden en ändring snarast möjligt komme till stånd, och synes i betraktande härav en del av beloppet böra beräknas å 1922 års tilläggsstat. Riksdagen har beslutat en fördelning av beloppet med ena hälften på nämnda tilläggsstat och den andra på halvårsbudgeten 1 januari—30 juni 1923.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av ovanberörda motion, till uppförande i överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen godkända ritningar av en ny prästgårdsbyggnad jämte uthus åt kyrkoherden i Karesuando församling anvisat såsom särskilda reservationsanslag

dels på tilläggsstat för år 1922 ett belopp av 25,000 kronor;

dels ock på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av likaledes 25,000 kronor.

3:o) I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlätna statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 52) föreslagit riksdagen att till fullföljande av Varnhems klosterkyrkas restaurering, utöver av riksdagen förut anvisade medel, bevilja ett anslag av 66,000 kronor samt därav anvisa på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 såsom reservationsanslag ett belopp av 11,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 9 av åttonde huvudtiteln av propositionen nr 2 föreslagit riksdagen att *dels* till full-

följande av Varnhems klosterkyrkas restaurering — under förutsättning av bifall till förenämnda i statsverkspropositionen gjorda framställning om beviljande för ändamålet utöverav riksdagen förut anvisade medel, av ett anslag av 66,000 kronor — därav anvisa på tilläggsstat för år 1922 såsom reservationsanslag ett belopp av 55,000 kronor, *dels ock* för anställande av en dagkontrollant vid ifrågavarande restaureringsarbeten anvisa på tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag, högst, 3000 kronor.

Riksdagen har vid frågans prövning funnit det i hög grad anmärkningsvärt, att ett restaureringsarbete av ifrågavarande art, till vilket statsanslag av så ansevärt belopp som 126,000 kronor redan beviljats, ej kunnat hållas inom ramen för de beräknade kostnaderna. Då emellertid ett avbrytande av arbetena skulle i flera fall äventyra den pågående restaureringen, finner sig riksdagen böra anvisa ytterligare medel för ändamålet, men har riksdagen ansett att beloppet med hänsyn till sjunkande priser utan större olägenhet kan nedsättas till 52,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels till fullföljande av Varnhems klosterkyrkas restaurering, utöver av riksdagen förut anvisade medel, beviljat ett anslag av 52,000 kronor samt därav anvisat såsom särskilda reservationsanslag ej mindre på tilläggsstat för år 1922 ett belopp av 41,000 kronor än även på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av 11,000 kronor,

dels ock för anställande av en dagkontrollant vid ifrågavarande restaureringsarbeten anvisat på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (punkt 69) föreslagit riksdagen att

a) förklara, att Helga Trefaldighets och Gamla Uppsala pastorat inom Uppsala ärkestift skola från och med den 1 maj 1923 befrias från att vara prebenden vid lärostolar inom teologiska fakulteten vid universitetet i Uppsala, i följd varav innehavarna av vederbörande lärostolar från och med nämnda tidpunkt upphöra att åtnjuta inkomsten från sagda pastorat;

b) bestämma, att till vederbörande befattningshavare skall av allmänna medel utgå ersättning för de inkomstbelopp, som genom

prebendernas indragning för tiden 1 maj—30 juni 1923 frångå dem, med respektive 147 kronor beträffande Helga Trefaldighets pastorat och 238 kronor beträffande Gamla Uppsala pastorat;

c) till ersättning i berörda avseende såsom förslagsanslag, högst, anvisa på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av 385 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär en indragning av samtliga teologie professorsprebenden utom domkyrkoförsamlingarna i Uppsala och Lund, vilka tills vidare skulle bibehållas vid sin prebendatur. I övrigt utgör förslaget ett fullföljande av 1921 års riksdags beslut rörande då beslutade indragningar av prebenden av ifrågavarande slag.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förslaget och här nedan anmäler sitt beslut i motsvarande fråga i avseende å Lunds universitet, får nu anmäla, att riksdagen

dels förklarar, att Helga Trefaldighets och Gamla Uppsala pastorat inom Uppsala ärkestift skola från och med den 1 maj 1923 befrias från att vara prebenden vid lärostolar inom teologiska fakulteten vid universitetet i Uppsala, i följd varav innehavarna av vederbörande lärostolar från och med nämnda tidpunkt upphöra att åtnjuta inkomsten från sagda pastorat;

dels bestämt, att till vederbörande befattningshavare skall av allmänna medel utgå ersättning för de inkomstbelopp, som genom prebendernas indragning för tiden 1 maj—30 juni 1923 frångå dem, med respektive 147 kronor beträffande Helga Trefaldighets pastorat och 238 kronor beträffande Gamla Uppsala pastorat;

dels ock till ersättning i berörda avseende såsom förslagsanslag, högst, anvisat på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av 385 kronor.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (punkt 76) och i propositionen nr 2 under samma huvudtitel (punkt 13) samt under hänvisning till vad riksdagen under punkt 4 här ovan anfört i fråga om professorsprebenden vid Uppsala universitet, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels förklarar, att Stora Uppåkra och Flackarps pastorat, Hällestads, Dalby och Bonderups pastorat samt Husie pastorat i Lunds stift skola, Stora Uppåkra och Flackarps pastorat från och med den

1 maj 1922 och de två övriga från och med den 1 maj 1923 befrias från att vara prebenden vid lärostolar inom teologiska fakulteten vid universitetet i Lund, i följd varav innehavarna av vederbörande lärostolar från och med nämnda tidpunkter upphöra att åtnjuta inkomster från sagda pastorat;

dels bestämt, att till vederbörande befattningshavare skall av allmänna medel utgå ersättning för de inkomstbelopp, som genom prebendernas indragning — beträffande Stora Uppåkra pastorat för tiden 1 januari—30 juni 1923 och beträffande övriga pastorat för tiden 1 maj—30 juni 1923 — frångå dem, med respektive 2,550 kronor beträffande Stora Uppåkra pastorat, 1,035 kronor beträffande Hällestads pastorat och 597 kronor beträffande Husie pastorat;

dels medgivit, att till beredande av ytterligare lönefyllnad åt den teologie professor, som intill den 1 maj 1923 innehar såsom prebende Husie pastorat, må för tiden 1 januari—30 april 1923 utgå ett belopp av 550 kronor;

dels bestämt, att de professorer inom teologiska fakulteten, vilka såsom prebenden senast innehaft Västra Kärrstorps och Glostorps samt Stångby och Valkärre pastorat, skola, därest de under förra halvåret 1923 kvarstå vid sina lärostolar, för mistning av inkomsten från prebenderna under tiden 1 januari—30 juni 1923 åtnjuta ersättning, beträffande Västra Kärrstorps pastorat med 3,777 kronor och beträffande Stångby pastorat med 3,766 kronor;

dels i ersättning i samtliga nu berörda hänseenden ävensom för beredande av angivna lönefyllnad såsom förslagsanslag, högst, anvisat på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av 12,275 kronor;

dels medgivit, att nuvarande innehavare av Stora Uppåkra och Flackarps pastorat skall — utöver den lönefyllnad, som för år 1922 blivit honom genom beslut av 1921 års riksdag tillerkänd — för mistning av inkomst från prebendet under tiden 1 maj—31 december 1922 åtnjuta ersättning med 1,356 kronor;

dels ock för sistnämnda ändamål på tilläggsstat för år 1922 uppfört ett förslagsanslag, högst, 1,356 kronor.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har i propositionen nr 2 under åttonde huvudtiteln (punkt 17) föreslagit riksdagen att å tilläggsstat för år 1922 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa *dels* till täckande

av under år 1920 uppkomna och för år 1921 beräknade brister till av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna belopp i de i karolinska mediko-kirurgiska institutets ordinarie stat uppförda reservationsanslagen till materiell m. m. för patologisk-anatomiska, hygieniska och farmakologiska institutionerna samt medicinska kliniken ävensom till underhåll av djur- och operationsavdelningen ett belopp av 10,870 kronor, *dels ock* till täckande av under år 1920 uppkomna merkostnader för polikliniken för barnsjukdomar i Stockholm ett belopp av 239 kronor, under villkor att Stockholms stad för ändamålet tillskjuter lika stort belopp.

Riksdagen har beträffande de förevarande anslagsäskandena ej funnit anledning till erinran i annat hänseende än att den för patologisk-anatomiska institutionens vidkommande för år 1921 anmälda bristen å 7,000 kronor förefaller riksdagen i förhållande till det till 5,500 kronor uppgående ordinarie materiellanslaget anmärkningsvärt hög. Emellertid torde det vara ofrånkomligt att genom beredande av särskilda medel täcka ifrågavarande brist. Riksdagen vill dock hava uttalat sin förväntan, att en sparsammare hushållning varder för framtiden beträffande ifrågavarande institution iakttagen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen å tilläggsstat för år 1922 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat

dels till täckande av under år 1920 uppkomna och för år 1921 beräknade brister till av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 7 januari 1922 angivna belopp i de i karolinska mediko-kirurgiska institutets ordinarie stat uppförda reservationsanslagen till materiell m. m. för patologisk-anatomiska, hygieniska och farmakologiska institutionerna samt medicinska kliniken ävensom till underhåll av djur- och operationsavdelningen ett belopp av 10,870 kronor;

dels ock till bestridande av under år 1920 uppkomna merkostnader för polikliniken för barnsjukdomar i Stockholm ett belopp av 239 kronor under villkor att Stockholms stad för ändamålet tillskjuter lika stort belopp.

7:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (punkt 128) har riksdagen för upprätthållande under vårterminen 1923 vid ett högre läroverk i Göteborg av provårskurs för blivande lärare vid de allmänna läro-

verken anvisat på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett förslagsanslag, högst, 6,840 kronor.

8:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom i propositionen nr 2 under åttonde huvudtiteln framställda förslag (punkt 23) har riksdagen, för bestridande efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, av utgifter, som under år 1922 skola bestridas av ljus- och vedkassan vid vederbörande allmänna läroverk men som ej kunna utgöras, därest ej terminsavifterna till densamma sättas till högre belopp än 25 kronor, på tilläggsstat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

9:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 2 under åttonde huvudtiteln (punkt 24) har riksdagen till bestridande av de utgifter, som under år 1922 skola bestridas av nya elementarskolans skolkassa men som ej kunna utgöras medelst avgifter å sammanlagt 59 kronor av varje betalande lärjunge, anvisat på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag å 5,000 kronor.

10:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 2 under åttonde huvudtiteln (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad år 1921 ägt rum, för beredande, under de villkor och bestämmelser Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, av extra understöd för år 1922 åt de statsunderstödda enskilda lärarinneseminiarierna anvisat på tilläggsstat för år 1922 ett reservationsanslag av 19,000 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (punkt 159) föreslagit riksdagen att till uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Gustaf Birch-Lindgren upprättade ritningar och av honom i tjänstememorial den 25 oktober 1921 däri föreslagna inskränkningar, av byggnader för småskoleseminariet i Lycksele anvisa på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 245,000 kronor.

På Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beslöt 1920 års riksdag att, med antagande av Västerbottens läns landstings och Lycksele kommunalfullmäktiges i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 12 mars 1920 närmare angivna erbjudanden om tomt för och kontant bidrag till uppförande av seminariebyggnad i Lycksele, därstädes upprätta ett treklassigt småskoleseminarium. Sedermera har riksdagen å 1921 och 1922 års stater anvisat medel till

uppehållande av verksamheten vid seminariet. Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser nu att säkerställa lokalfrågan för det genom 1920 års riksdags omförmälda beslut förstatligade seminariet.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot förslaget, får anmäla, att riksdagen till uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Gustaf Birch-Lindgren upprättade ritningar och av honom i tjänstememorial den 25 oktober 1921 däri föreslagna inskränkningar, av byggnader för småskoleseminariet i Lycksele anvisat på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 245,000 kronor.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (punkt 162) samt i propositionen nr 2 under samma huvudtitel (punkt 29) får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att tillfällig löneförbättring för lärare vid småskoleseminarier, som inrättats av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, skall för år 1922 och för förra halvåret 1923 utgå med $\frac{3}{4}$ av det belopp, som må tillkomma motsvarande lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor och vid statens småskoleseminarier;

dels ock för sådant ändamål anvisat ej mindre på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag av 22,500 kronor än även på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett förslagsanslag av 11,250 kronor.

13:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 2 under åttonde huvudtiteln (punkt 34) har riksdagen, i likhet med vad för år 1921 ägt rum, till understöd åt Tysta skolan å Lidingön anvisat på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 30,000 kronor, att utgå under de villkor Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 6 april 1922.

Med undersätlig vördnad.
